

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ ই-সংস্কৰণ মুকলি কৰা হৈছে। গতিকে কৃষক বাইজে আমাৰ বেব চাইট www.aau.ac.in লগ অন কৰি 'ঘৰে-পথাৰে' ই-সংস্কৰণৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।

মুখ্য সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ ববোধান, ঘেঁহু, গোমথানৰ ..	২
□ উন্নতমানৰ প্ৰ'টিয়ুক্ত গোমথান	২
□ গাহৰি পামৰ জৈৱ সুৰক্ষা	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৩
□ কণীৰ বিষয়ে কিছু অন্ধবিশ্বাস..	৪

□ ৪৫ তম বছৰ

□ ৪ থ সংখ্যা

□ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰী - ২০২৪

□ ১-১৫ ফাগুণ, ১৯৪৫ শক

□ মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত বেডিঅ' কৃষক দিৱস উদযাপন

যোৱা ১৫ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে আকাশবাণী যোৰহাট কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত আৰু অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ সহযোগত বেডিঅ' কৃষক দিৱস উদযাপন কৰা হয়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ সভাগৃহত আয়োজিত এই অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাবে অংশগ্ৰহণ কৰি সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগে সৰ্বসাধাৰণৰ মাজত কৃষি তথা প্ৰযুক্তিৰ সম্প্রসাৰণত বেডিঅ'ৰ যথেষ্ট প্ৰভাৱ আছে বুলি মত ব্যক্ত কৰে। কৃষি আৰু কৃষকৰ ভূমিকাৰ ওপৰত বিভিন্ন অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে বেডিঅ'ই যথেষ্ট জনপ্ৰিয়তাও অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে বুলি উল্লেখ কৰি বিশেষকৈ কম খৰচী আঞ্চলিক বেডিঅ'ৰ সম্প্রসাৰিত অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে সকলো উপকৃত হোৱাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে। আকাশবাণী, যোৰহাট কেন্দ্ৰৰ মুৰব্বী বিশ্ববিজ্ঞান দাসে আদৰ্শ ভাষণত ভাৰত চৰকাৰৰ কৃষি মন্ত্ৰালয়ৰ নীতি নিৰ্দেশনাৰ ভিত্তিত কৃষিৰ অনুষ্ঠানসমূহ যথোচিতভাৱে প্ৰচাৰ কৰাৰ লগতে খেতি আৰু খেতিয়কৰ মতামতৰ

ভিত্তিত বিষয়বস্তু আৰু গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে বুলি প্ৰকাশ কৰে। অনুষ্ঠানত সন্মানীয় অতিথিৰ ভাষণত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহযোগী সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদে নতুন নতুন প্ৰযুক্তি কৌশল কৃষকৰ মাজলৈ নিয়াত বেডিঅ'ই যথেষ্ট সহায় কৰিছে বুলি

বিভিন্ন কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণ কৰি কৃষকৰ ওচৰ চাপিবলৈ সক্ষম হৈছে। এই অনুষ্ঠানত যোৰহাট, গোলাঘাট আৰু শিৱসাগৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ মুৰব্বীৰ লগতে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ জ্যেষ্ঠ সম্প্রসাৰণ বিশেষজ্ঞ ড° মোহন কুমাৰ শৰ্মা, ড° ফুলেশ্বৰ নাথ, ড° ৰূপজ্যোতি বড়া, ড° আৰিফা মমতাজ

বেডিঅ' কৃষক দিৱস উদযাপনৰ মধ্যত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগ, সহযোগী সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদে আৰু আকাশবাণী, যোৰহাট কেন্দ্ৰৰ মুৰব্বী বিশ্ববিজ্ঞান দাস

উল্লেখ কৰে। বিশেষকৈ দীৰ্ঘদিন ধৰি বেডিঅ' অনুষ্ঠানৰ নিৰলস প্ৰচেষ্টাৰ বাবেই কৃষি আৰু কৃষকৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰতো যথেষ্ট প্ৰভাৱ পৰিছে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞানীসকলেও বেডিঅ'ৰ জৰিয়তে

বেগমৰ লগতে কেইবাগৰাকীও প্ৰগতিশীল কৃষক, উদ্যোগী, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গৱেষক বিজ্ঞানী আৰু আকাশবাণী, যোৰহাট কেন্দ্ৰৰ অনুষ্ঠান পৰিবেশক তথা কৰ্মচাৰিয়েও অংশগ্ৰহণ কৰে।

পথাৰ দিৱস পালন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনস্থ বুঢ়ালিকচন কুঁহিয়াৰ, ঔষধি আৰু সুগন্ধি উদ্ভিদ গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ সৌজন্যত দেৰগাঁৱৰ সমীপৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ অঞ্চলৰ কোবালপাম গাঁৱত যোৱা ৬ ফেব্ৰুৱাৰীত উদযাপন কৰা পথাৰ দিৱস কাৰ্যসূচীত সৰিয়হ খেতিৰ বিষয়ত এক সজাগতা সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। উল্লেখযোগ্য যে ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ অন্তৰ্গত ৰাজস্থানৰ ভাৰতপুৰস্থিত সৰিয়হজাতীয় শস্যৰ সঞ্চালকালয়ৰ আৰ্থিক সাহায্যত ২০২৩-২৪ বৰ্ষৰ ৰবিশস্যৰ বতৰত গোলাঘাট জিলাৰ ৩০০ বিঘা কৃষিভূমিত সৰিয়হৰ টি এছ ৩৮ আৰু পি এম ২৮ নামৰ দুবিধ উন্নতজাতৰ প্ৰদৰ্শনমূলক খেতি কৰা হৈছে। ইয়াৰ অংশ স্বৰূপে গোলাঘাট জিলাৰ সকলো অংশগ্ৰহণকাৰী কৃষকক

সামৰি এই পথাৰ দিৱস পালন কৰা হয়। এই উদ্দেশ্যে আয়োজিত এখন সভাত কেন্দ্ৰটোৰ প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° ধীমান দেৱ সিনহাই পথাৰ দিৱসৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰে। ইয়াৰ পাছতে কেন্দ্ৰটোৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° তুলসী প্ৰসাদ শইকীয়াই আগবঢ়োৱা আদৰ্শী ভাষণৰ লগতে অসমত তৈলজাতীয় শস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধিত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। নগাঁৱৰ মাণ্ডলিক গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° পংকজ কুমাৰ দেৱ চৌধুৰীয়ে সৰিয়হৰ উৎপাদন বৃদ্ধিত উন্নত জাতৰ ভূমিকাৰ দিশত আলোকপাত কৰে। সভাত অংশগ্ৰহণ কৰি দেৰগাঁৱৰ ধেমাজি চক্ৰৰ কৃষি উন্নয়ন বিষয়া ড° বৰ্ণাৰাণী বৰুৱাই কৃষি বিভাগৰ বিভিন্ন আঁচনিৰ লগতে কৃষিবীমাৰ সম্পৰ্কে বক্তব্য

১৭ ফেব্ৰুৱাৰীত কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সমাৰ্তন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ২৩ সংখ্যক সমাৰ্তনখন ১৭ ফেব্ৰুৱাৰীত যোৰহাটস্থিত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মূল চৌহদত অনুষ্ঠিত হ'ব। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মাধৱ চন্দ্ৰ দাস সোঁৱৰণী প্ৰেক্ষাগৃহত অনুষ্ঠিত হ'বলগীয়া এই অনুষ্ঠানত সভাপতিত্ব কৰিব বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আচাৰ্য ৰাজ্যপাল গুলাৰ চান্দ কাটাৰিয়াই। সমাৰ্তনত মন্ত্ৰী অতুল বৰাই সন্মানীয় অতিথি হিচাপে অংশ গ্ৰহণ কৰিব। বিশিষ্ট অৰ্থনীতিবিদ তথা নিৰ্দিষ্ট আয়োগৰ সদস্য অধ্যাপক ৰমেশ চান্দে সমাৰ্তন ভাষণ আগবঢ়াব। এই সমাৰ্তনত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত ৯ খন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতক আৰু স্নাতকোত্তৰ

২০২৪ চনৰ ৭৫ সংখ্যক গণৰাজ্য দিৱসত গুৱাহাটীৰ খানাপাৰাত অসমৰ ৰাজ্যপাল আৰু মুখ্যমন্ত্ৰীৰ পৰা ৰাজ্যিক ক্ৰীড়া আৰু যুৱকল্যাণ বিভাগৰ দ্বাৰা নিৰ্বাচিত ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনিৰ (এন.এচ.এচ.) ৰাজ্যিক কৃতি পুৰস্কাৰ গ্ৰহণ কৰে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহকাৰী অধ্যাপক ঋতুৰাজ বৰুৱাই।

নগাওঁ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত কৃষি সামগ্ৰী ব্যৱসায়ৰ ১৫ দিনীয়া প্ৰশিক্ষণৰ শুভাৰম্ভ

যোৱা ৯ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে নগাওঁ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত ৰাজ্যিক সমবায় সমিতি আৰু অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যৌথ উদ্যোগত সমবায় সমিতিৰ কৰ্মীবৃন্দৰ কৃষি সামগ্ৰী ব্যৱসায়ৰ ওপৰত পষেকযোৱা প্ৰশিক্ষণৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয়। কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, নগাওঁৰ দ্বাৰা আয়োজিত প্ৰশিক্ষণলাবীৰ উদ্বোধনী অনুষ্ঠানত আদৰ্শ ভাষণ তথা উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰি কেন্দ্ৰটোৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী তথা পথাৰ শস্য বিশেষজ্ঞ ড° বন্তি গগৈয়ে প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলক

ৰাসায়নিক সাৰৰ ন্যূনতম ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আহুন জনোৱাৰ লগতে কেন্দ্ৰটোৰ কৰ্মৰাজিৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। নগাওঁ জিলা সমবায় সমিতিৰ পঞ্জীয়ক বকুল চন্দ্ৰ বৰাই প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলক সমবায়ভিত্তিত কাম কৰি কৃষিক্ষেত্ৰৰ উন্নতি সাধন কৰিবলৈ উদগনি যোগায়। নগাওঁ জিলা কৃষি বিষয়া ৰঞ্জন ডেকাই সভাৰ জৰিয়তে সকলোকে ন্যূনতম সমৰ্থিত মূল্য কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা শস্য বিক্ৰী কৰি এই

গ্ৰাম্য কৃষিকৰ্ম অভিজ্ঞতা আঁচনিৰ অধীনত মৰিগাওঁ জিলাত কৃষি বিজ্ঞানৰ শিক্ষাৰ্থী

যোৱা ১৩ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক চূড়ান্ত বৰ্ষৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মৰিগাওঁ জিলাৰ মায়াং ২ নং মুৰকাটা গাঁৱত এখন অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য মূল্যায়ণ অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰে। ২ নং মুৰকাটা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ৰ চৌহদত গাঁৱৰ গাওঁবুঢ়া নবীন চন্দ্ৰ নাথ আৰু ৰমেন মণ্ডল, উপেন ডেকা

প্ৰমুখ্যে কেইবাজনো প্ৰগতিশীল কৃষক তথা অন্যান্য গাওঁবাসীৰ উপস্থিতিত গ্ৰাম্য কৃষিকৰ্ম অভিজ্ঞতা আঁচনিৰ (বাৰেপ) তত্ত্বাৱধানত থকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে গাওঁবাসীৰ সৈতে একগোট হৈ গাওঁখনৰ এখন মানচিত্ৰ অংকণ কৰাৰ লগতে গাওঁখন পৰিভ্ৰমণ কৰি

এন চি চিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংহতি শিৱিৰৰ সামৰণি

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত এন চি চি ডি টি, এন ই আৰৰ দ্বাৰা পৰিচালিত ১২ দিনীয়া বিশেষ ৰাষ্ট্ৰীয় সংহতি শিৱিৰ (এন ই আৰ)ৰ যোৱা ১২ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে সামৰণি পৰে। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ১১০ জন কেডেটকে ধৰি দেশৰ ১৭ টা সঞ্চালকালয়ৰ ৬০০ এন চি চি কেডেটে অংশগ্ৰহণ কৰা এই শিৱিৰত এন চি চি যোৰহাট গ্ৰুপৰ গ্ৰুপ কামাণ্ডাৰ বিপ্ৰেডিয়াৰ

বিতেশ বাহলৰ লগতে এন চি চি বেটেলিয়নৰ সকলো কামণ্ডাং অফিচাৰে অংশগ্ৰহণ কৰে। বিপ্ৰেডিয়াৰ বাহলে কেডেটসকলক সন্তোষ জনাই মত প্ৰকাশ কৰে যে এন চি চি এনে এক মঞ্চ হৈ আহিছে য'ত দেশৰ যুৱক-যুৱতীসকলে নিজৰ সাহস, বুদ্ধিমত্তা, চৰিত্ৰ আৰু নেতৃত্ব গুণসমূহ ব্যৱহাৰ কৰিছে। এই ১২

বৰো ধান, ঘেঁহু, গোমধানৰ খেতিত জলব্যৱস্থাপনা

ৰবি বতৰত কৰিব পৰা পথাৰ শস্যবোৰৰ ভিতৰত বৰো ধান, ঘেঁহু, আৰু গোমধান (মাকৈ)ৰ খেতি অন্যতম। আমাৰ ৰাজ্যত এই তিনিওটা খেতিৰ উৎপাদন আৰু প্ৰসাৰতা বঢ়াব পাৰিলে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা অধিক সুস্থিৰ হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি। বৰো ধান, ঘেঁহু আৰু গোমধানৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা সমূহৰ ভিতৰত অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ ব্যৱহাৰ, উন্নত শস্য পৰিচৰ্যা, জৈৱিক আৰু ৰাসায়নিক সাৰৰ উচিত ব্যৱহাৰ, বিজ্ঞানসন্মত জলব্যৱস্থাপনা আৰু শস্যৰক্ষা ব্যৱস্থা আদিয়েই প্ৰধান। এই তিনিবিধ খেতিয়েই যিহেতু শীতকালত কৰা হয় আৰু কাতি মাহৰ পৰা ফাগুন মাহলৈ বৰষুণ যথেষ্ট কম

হয়, সেয়েহে উন্নত বা বিজ্ঞানসন্মত জল ব্যৱস্থাপনা গ্ৰহণ নকৰিলে আশা কৰা মতে উৎপাদন পাব পৰা নাযায়। সেয়েহে এই নিবন্ধত আমি বৰো ধান, ঘেঁহু আৰু গোমধানৰ জল ব্যৱস্থাপনা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিম।

বৰোধান : অসমত ধান খেতি মূলতঃ আছ, শালি আৰু বৰো হিচাপে কৰা হয়। আছ আৰু শালি খেতিৰ তুলনাত বৰো ধানৰ উৎপাদন যথেষ্ট বেছি। আনহাতে আছ আৰু শালি ধানতকৈ বৰোধানক বেচি পানীৰ প্ৰয়োজন হয়। বৰো ধানৰ সময়ছোৱাত অৰ্থাৎ কাতি মাহৰ পৰা ফাগুন মাহলৈ বৰষুণ যথেষ্ট কম হয় বাবে বৰো ধানক অধিক পানী যোগান ধৰিব লগা হয়। বৰো ধানৰ কঠীয়া বোৱাৰ পৰা ধান দোৱাৰ ১৫ দিন

আগলৈকে ৫ ছেঃমিঃ পৰিমাণৰ পানী যোগান ধৰিব লগা হয়। অসমত জলসিঞ্চন ব্যৱস্থা অতি পঁয়ালগাৰিধৰ হোৱা বাবে কৃষকে নিজাববীয়াকৈ চলো টিউবৱেলৰ ব্যৱস্থা কৰি বৰো খেতিত পানী যোগান ধৰে। ডিজেলৰ মূল্য বৃদ্ধিৰ বাবে অনবৰতে মেচিন চলালে খেতি লাভজনক নহয়। সেয়েহে জনসিঞ্চনৰ ক্ষেত্ৰত মিতব্যয়িতা অৱলম্বন কৰিব লগা হয়। সেয়েহে বৰো খেতিত যোগান ধৰিব লগা জলসিঞ্চনৰ পানীৰ ক্ষেত্ৰত মিতব্যয়িতা অৱলম্বন কৰিবলৈ হ'লে আগতে যোগান ধৰা পানী শুকুৱাৰ তিনিদিনৰ পাছত পুনৰ ৫ ছেঃমিঃ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব লাগে। অসমৰ মাটি আয়িক হোৱা বাবে চলো টিউবৱেলৰ সহায়ত যোগান ধৰা পানীত লৌহ পদাৰ্থ থকা দেখা যায়। সেয়েহে চলোটিউবৱেলেৰে যোগান ধৰিব লগা পানীখিনি একোটা সৰু খাল (ঘাঁহ-বন থকা)ত কিছু সময় ৰাখি

যোগান ধৰিলে লৌহ পদাৰ্থৰ অপকাৰিতাৰ পৰা পথাৰখনক ৰক্ষা কৰিব পৰা যায়।
ঘেঁহু : অসমত ঘেঁহুৰ খেতি ৰবি বতৰত অৰ্থাৎ শীতকালত কৰা হয় বাবে জলসিঞ্চনৰ আৱশ্যক হয়। বৰষুণৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কৰা ঘেঁহু খেতিৰ উৎপাদন জলসিঞ্চনৰ সহায়ত কৰা ঘেঁহু খেতিতকৈ যথেষ্ট কম। ঘেঁহু খেতিৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা পানীৰ পৰিমাণ হৈছে ৫০০-৬৫০ মিঃমিঃ। এই পৰিমাণৰ পানী জলসিঞ্চনৰ দ্বাৰা যোগান ধৰিব পাৰিলে ঘেঁহুৰ উৎপাদন হেষ্টিৰে প্ৰতি ৩০-৩৫ কুইণ্টল আশা কৰিব পাৰি। ঘেঁহু খেতিত কৰিব লগা জলসিঞ্চনৰ সংবেদনশীল অৱস্থা কেইটা হৈছে - ঘেঁহু সিঁচাৰ ২০-২৫ দিন পাছত অৰ্থাৎ 'মুকুট শিপা' ওলোৱা অৱস্থা, বীজ সিঁচাৰ ৪৫ দিন পাচত অৰ্থাৎ পোখা মেলা অৱস্থা, বীজ সিঁচাৰ ৬০-৬৫ দিন পাছত অৰ্থাৎ গাঠি ধৰা অৱস্থা, বীজ সিঁচাৰ ৭০-৭৫ দিন

পাছত অৰ্থাৎ ফুল ধৰা অৱস্থা। তাৰ ভিতৰত 'মুকুট শিপা' ওলোৱা অৱস্থাত আৰু ফুল ফুলাৰ সময়ত ৫ ছেঃমিঃ পৰিমাণৰ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব পাৰিলে সুফল পোৱা যায়।
গোমধান : ৰবি বতৰত কৰা গোমধানৰ খেতিত তিনিটা জলসিঞ্চনৰ আৱশ্যক হয়। প্ৰতিবাৰতে ৫ ছেঃমিঃ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব লাগে। গোমধানৰ খেতিৰ বাবে মুঠ ৩০০-৪৫০ মিঃমিঃ পানীৰ প্ৰয়োজন হয় বুলি ঠাৱৰ কৰা হৈছে। শীতকালত কৰা গোমধানৰ বাবে সীৰলু পদ্ধতিত জলসিঞ্চন কৰিব লাগে। গোমধানৰ বাবে পুলি অৱস্থা, চুলি ধৰা আৰু গোমধান লগা অৱস্থাত পানীৰ প্ৰয়োজন হয়। এই তিনিটা অৱস্থাত জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিলে অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ পৰা হেষ্টিৰে প্ৰতি ৫০-৫৫ কুইণ্টল উৎপাদন আশা কৰিব পাৰি।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উন্নতমানৰ প্ৰ'টিনযুক্ত গোমধান বা কিউ.পি.এমৰ কৃষি পদ্ধতি

ভাৰতবৰ্ষত ধান আৰু ঘেঁহুৰ পাছতে মাকৈ বা গোমধান আটাইতকৈ প্ৰয়োজনীয় আৰু বহুতৰ বাবে প্ৰিয় খাদ্যশস্য। বৰ্তমান দেশত প্ৰায় ৮.১২ নিযুত হেক্টৰ কৃষিভূমিত গোমধানৰ খেতি কৰা হয় আৰু প্ৰায় ১০০ নিযুত মানুহৰ সংস্থাপন দিয়াত এইবিধ শস্যৰ প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে অৰিহনা আছে। দেশত মুঠ উৎপাদিত মাকৈৰ প্ৰায় ২৫% মানুহৰ খাদ্য, ১২% পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ খাদ্য, ৪৯% হাঁহ-কুকুৰাৰ দানা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও বিভিন্ন উদ্যোগত মাকৈৰ ব্যৱহাৰ হয়। সাধাৰণতে মাকৈ এবিধ শৰ্কৰা, চৰ্বী, প্ৰ'টিন, কিছুমান ভিটামিন আৰু খনিজ দ্ৰব্যযুক্ত খাদ্য। বিশ্বৰ উন্নয়নশীল দেশসমূহে মাকৈৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় প্ৰ'টিন আৰু শক্তি আহৰণ

কৰে। লাইচিন্ আৰু ট্ৰিপ্ত'ফেন নামৰ দুবিধ প্ৰটিন সাধাৰণ মাকৈত পোৱা নাযায়। ইয়াৰ বাবে মাকৈৰ প্ৰজননবিদ সকলে উৎকৃষ্ট প্ৰ'টিনযুক্ত মাকৈ চমুকৈ কিউ.পি.এম উদ্ভাৱন কৰি উলিয়াইছে। মাকৈ গছত 'অপেক-২ জিন' সন্নিবিষ্ট কৰি এই কিউ.পি.এম জাতসমূহ উদ্ভাৱন কৰিছে।

উন্নতমানৰ প্ৰ'টিনযুক্ত মাকৈ বা কিউ.পি.এমৰ কৃষি পদ্ধতিৰ এক চমু আভাষ দিয়া হৈছে।

দেশৰ বিভিন্ন স্থানত ব্যৱহাৰ কৰা কিউ.পি.এম গোমধানৰ জাতসমূহ হ'ল - এইচ.কিউ.পি.এম-১, এইচ.কিউ.পি.এম-৫, এইচ.কিউ.পি.এম-৭, এইচ.কিউ.পি.এম-৯, শক্তি-১, শক্তিমান-১, শক্তিমান-২, বিবেক, কিউ.পি.এম-৯ ইত্যাদি। এই জাতসমূহৰ শস্যকাল ৮৫-

৯৫ দিন পৰ্য্যন্ত।

প্ৰীত্বকালত খাৰিফ শস্য হিচাপে জুনৰ শেষৰ সপ্তাহৰ পৰা ১৫ জুলাইৰ ভিতৰত, শীতকালত ৰিষ্য হিচাপে নবেম্বৰ মাহৰ প্ৰথম পষেকত আৰু কেতিয়াবা বসন্তকালত ফেব্ৰুৱাৰীৰ প্ৰথম সপ্তাহত বীজ সিঁচা হয়।

২.৫-৩.০ কিঃগ্ৰাঃ বীজ প্ৰতিবিঘাৰ বাবে প্ৰয়োজন। শাৰীবদ্ধ ভাৱে সিঁচিবলৈ ৬০-৭০ ছেঃমিঃ ব্যৱধানত আৰু দুটা বীজৰ ব্যৱধান ২০ ছেঃমিঃ হোৱা উচিত। বীজ পৰিশোধনৰ বাবে বেভিষ্টিন আৰু কেপ্টান নামৰ ঔষধ ১ঃ১ অনুপাতত মিহলাই প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ বাবে ২ গ্ৰাঃ ঔষধ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

ভালদৰে চহ কৰি লোৱা মাটি ডৰাত শুকান গোবৰ বা পচন সাৰ

সমভাৱে গোটেই পথাৰ ডৰাত ছটিয়াই এবাৰ পাতলকৈ চহ কৰিব লাগে। বিঘাই প্ৰতি ৪৫-৫০ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৬০-৬৫ কিঃগ্ৰাঃ একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ১৫-২০ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। সমুদায় একক চুপাৰ ফচফেট আৰু মিউৰেট অৱ পটাছ শেষৰবাৰ চহাবৰ সময়ত মাটিত প্ৰয়োগ কৰিলে ভাল ফল পাব পাৰি। ইউৰীয়া সাৰ একেবাৰে প্ৰয়োগ নকৰি ভাগ ভাগ কৰি প্ৰথমবাৰ ১০ কিঃগ্ৰাঃ গছজোপাৰ ৪টা মান পাত ওলোৱাৰ সময়ত, ১৫ কিঃগ্ৰাঃ ৮টা পাত ওলোৱাৰ সময়ত আৰু বাকী থকা ২০ কিঃগ্ৰাঃ সাৰ ফুল ফুলাৰ সময়ত গছৰ গুৰিত দুয়োকাষে প্ৰয়োগ কৰি মাটি চপাই দিব লাগে। ইয়াৰ উপৰিও বিঘাই প্ৰতি ৩ কিঃগ্ৰাঃ জিঙ্ক ছালফেট ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিলে ভাল ফল পোৱা যায়।

ৰিষ্য হিচাপে কৰা মাকৈৰ খেতিত জলসিঞ্চনৰ প্ৰয়োজন। খৰাং বতৰত যদি শস্যৰ তিনিটা অৱস্থাত পানী যোগান ধৰা হয়, উৎপাদন বৃদ্ধিত সহায় হয়। গছৰ এই অৱস্থা কেইটা হ'ল

- ৪টা পাত হোৱা অৱস্থা (চাৰিপতীয়া, বীজ সিঁচাৰ পৰা ৩০ দিন), ফুল ফুলাৰ অৱস্থা (৫০ দিন) আৰু গুটি ধৰা অৱস্থা (৭০ দিন)। জলসিঞ্চনৰ বাবে শীৰলু পদ্ধতিৰে পানী যোগান ধৰিব লাগে। শস্য ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত মজাখোৱা ৰোগৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে সাধাৰণতে ফেনাইট্ৰ'থিয়ন ৫০ ইচি, প্ৰতি বিঘা মাটিত ১৩০ মিঃগ্ৰাঃ বা ডাইজিনন ২০ ইচি ২০০ মিঃগ্ৰাঃ ৯০-১০০ লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰিব লাগে। উই'পোকৰ উপদ্ৰৱ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ফেপ্ৰ'নিল নামৰ ঔষধৰ দানা প্ৰতি বিঘাত ২.৫ কিঃগ্ৰাঃ হাৰত মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ইয়াৰ উপৰিও ব্লাইট ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে মেনক'জেব ২.৫-৪.০ গ্ৰাঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই ৮-১০ দিনৰ অন্তৰত স্প্ৰে কৰি সুফল লাভ কৰিব পাৰি।

উন্নত মানৰ প্ৰ'টিনযুক্ত কিউ.পি.এম জাতৰ খেতি কৰি উৎপাদনৰ লগতে শৰীৰৰ পৰিপুষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত লাভবান হ'ব পাৰি।

ড° মৃগাল শইকীয়া

গাহৰি পামৰ জৈৱ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

গাহৰি পামত বিভিন্ন মাৰাত্মক জীৱাণু আৰু জীৱাণুৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত বিভিন্ন সংক্ৰমক ৰোগ দেখা যায়। শেহতীয়াকৈ অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত আফ্ৰিকান ছোৱাইন ফিভাৰ ৰোগ গাহৰি পামত আক্ৰান্ত হোৱা দেখা গৈছে। আফ্ৰিকান ছোৱাইন ফিভাৰ ৰোগৰ কোনো বিশেষ চিকিৎসা আৰু প্ৰতিৰোধক ব্যৱস্থা নাই বুলি ক'ব পাৰি। জৈৱ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা একমাত্ৰ নিয়ন্ত্ৰণ বা

প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থা অৱলম্বন হ'ল ইয়াৰ প্ৰধান উপায়।

জৈৱ সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ হ'ল :

◆গাহৰি বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে পালন কৰিব লাগিব।

◆মুক্তভাৱে ঘূৰি ফুৰা জীৱ-জন্তু, চৰাই-চিৰিকতি, বাহিৰৰ পৰা অহা মানুহ বা বেপাৰীক যথেষ্ট সোমাবলৈ দিব নালাগিব।

◆যান-বাহন পামৰ চৌহদত প্ৰৱেশ

কৰিবলৈ দিব নালাগে। দানা কঢ়িওৱা বাহন প্ৰথমতে ভালদৰে বীজাণুনাশক দ্ৰব্যৰ দ্বাৰা ধুই ল'ব লাগিব

◆গাহৰি পামখনৰ চাৰিওফালে বেৰ দিব লাগিব।

◆নতুনকৈ কিনা গাহৰিবোৰ প্ৰথমে ২১-৩০ দিন কুৰেণ্টাইন কৰি পামৰ আন গাহৰিজাকৰ লগত লগ লাগিব দিব লাগে।

◆পামৰ দানা-পানীৰ পাত্ৰবোৰ ভালদৰে ধুই চাফা কৰিব লাগে।

◆পামৰ চৌহদৰ প্ৰৱেশদ্বাৰত থকা পাণ্ডানিত পটাছবা ব্লিচিং পাউদাৰ মিশ্ৰিত পানী ৰাখিব লাগে আৰু সদায় সলাব লাগে। পামত প্ৰৱেশ কৰিলে এই মিশ্ৰিত পানীত ভৰিখন জুবুৰিয়াই দিব লাগে।
◆গাহৰি গড়ালটো সদায় পটাছবা খোৱা বা কাপোৰ ধোৱা চ'ডা মিশ্ৰিত পানীৰে পৰিষ্কাৰ কৰিব লাগে।
◆পামত কাম কৰা কৰ্মচাৰীৰ বাবে আচুতীয়া কাপোৰ আৰু জোতা ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
◆বজাৰৰ পৰা গাহৰি মাংস কিনি আনি পাম চৌহদত খাব নালাগে।

◆বেমাৰী গাহৰি অতি শীঘ্ৰে কুৰেণ্টাইন কৰিব লাগে।

◆বেমাৰী গাহৰি বা গাহৰিৰ মাংস বেচা-কিনা বন্ধ স্থানীয় প্ৰশাসনৰ দ্বাৰা কৰিব লাগে।

◆ৰোগাক্ৰান্ত গাহৰি ওচৰৰ স্থানীয় পশুচিকিৎসকৰ দ্বাৰা চিকিৎসা কৰাব লাগে।

ওপৰত উল্লেখিত জৈৱ সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ মানি চলিলে আমি গাহৰি পামসমূহ বিভিন্ন মাৰাত্মক সংক্ৰমক ৰোগৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব পাৰি।

ড° দেৱজিৎ ডেকা

ড° অৰুণ্ণতি ফুকন

আমাৰ একাষাৰ

মাটি ঢাকনি হিচাপে প্লাষ্টিকৰ
ব্যৱহাৰ

কৃষিত প্লাষ্টিকৰ ব্যৱহাৰে এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিছে। কৃষিত প্লাষ্টিকৰ ব্যৱহাৰ বহুত। তাৰে ভিতৰত মাটিৰ ঢাকনি হিচাপে ব্যৱহাৰ এক উল্লেখনীয় কৌশল। আমাৰ কৃষকসকলে বিভিন্ন সামগ্ৰী যেনে - শুকান পাত, ধানখেৰ, ধানৰ তুঁহ, কাঠৰ গুড়ি, শুকান ঘাঁহ, শুকান কুঁহিয়াৰৰ পাত, শুকান নাৰিকলৰ পাত, নাৰিকলৰ বাকলি ইত্যাদি মাটিৰ আৰ্দ্ৰতা সংৰক্ষণ, অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণ তথা মাটিৰ উষ্ণতা প্ৰশমিত কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। ইয়াৰ ফলত মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি অটুত থাকে আৰু মাটিৰ গঠন ভাল হয়। কিন্তু এই সামগ্ৰীবিলাক প্ৰচুৰ পৰিমাণে সহজলভ্য নহয় আৰু কিছুমান সহজাত দুৰ্বলতা আছে। তাৰ বিপৰীতে প্লাষ্টিকৰ আৱৰণবিলাক সহজে পোৱা যায়, পৰিবহন আৰু ব্যৱহাৰত সুবিধাজনক। সেই কাৰণে এই প্লাষ্টিক আৱৰণবিলাক মাটিৰ ঢাকনি বা মালচ্ হিচাপে বৰ্তমান কৃষকসকলে অগ্ৰাধিকাৰ দিব ধৰিছে। আজিকালি এল ডি পি ই আৰু এল এল ডি পি ই প্লাষ্টিক আৱৰণ মালচিঙৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তাৰে ভিতৰত এল এল ডি পি ই ক'লা ৰঙৰ মালচ্ আৱৰণ খুব জনপ্ৰিয় হৈছে।

মালচিং বা মাটি ঢাকনিৰ উপকাৰ বহুত। মাটিৰ আৰ্দ্ৰতা সংৰক্ষণ, অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণৰ উপৰিও মাটি খহনীয়া, কিছুমান ৰোগ আৰু পোকৰ আবিৰ্ভাৱ ৰোধ কৰে। শস্যত প্লাষ্টিক মালচিঙৰ ব্যৱহাৰে উন্নত মানদণ্ডৰ অধিক উৎপাদন পোৱাত কৰে।

মালচ্ মূলতঃ দুই প্ৰকাৰৰ - জৈৱিক আৰু অজৈৱিক। শস্য, পচন সাৰ তথা কাঠৰ উদ্যোগৰ যি অৱশিষ্ট যেতিয়া মালচিং হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক জৈৱিক মালচ্ বুলি কোৱা হয়। জৈৱিক মালচ্ৰ ব্যৱহাৰৰ পিচত নিষ্পত্তিৰ কোনো অসুবিধা নাই কিন্তু লভ্যতা এক সমস্যা। প্লাষ্টিক আৱৰণৰ দৰে অজৈৱিক পদাৰ্থ যেতিয়া মালচিঙৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক অজৈৱিক মালচ্ বোলে। প্ৰাকৃতিক মালচ্ সকলো সময় আৰু স্থানতে বিভিন্ন ৰঙত আৰু গাঢ়তাত পোৱা যায়।

প্লাষ্টিক মালচ্ বিভিন্ন ধৰণৰ আছে। ক'লা ৰঙৰ প্লাষ্টিক মালচ্ ব্যৱহাৰ কৰিলে সূৰ্যৰ ৰশ্মি পাব হৈ মাটিলৈ নাযায়। যাৰ ফলত সালোকসংশ্লেষণ নহয় আৰু অপতৃণ বাঢ়িব নোৱাৰে। মাটিৰ আৰ্দ্ৰতা সংৰক্ষণ হয়। এই ক'লা ৰঙৰ মালচ্ শাক-পাচলিৰ খেতিত ব্যৱহাৰ হয়। স্বচ্ছ মালচ্ সূৰ্যৰ ৰশ্মি পাব হ'ব আৰু অপতৃণ গজিব। গতিকে অপতৃণনাশক প্লাষ্টিক আৱৰণৰ ভিতৰ ফালে ব্যৱহাৰ কৰি অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লাগিব। এই মালচ্ ব্যৱহাৰ কৰিলে মাটিত থকা ৰোগ বহু পৰিমাণে প্ৰতিৰোধ হয়। দুই ফালে ভিন্নৰঙী মালচ্ ব্যৱহাৰ কৰিলে পাত আৰু ফলৰ আকাৰ, গছৰ উচ্চতা, ফুল ফুলাৰ সময় আদি নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ উপৰিও পোক আৰু ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে বগাটুক'লা মালচ্ ব্যৱহাৰ কৰিলে মাটি শীতল হৈ থাকে কিন্তু ৰূপালী/ক'লা মালচ্ ব্যৱহাৰে মোৰা পোক আৰু প্ৰিপচজাতীয় পোক নিবৃত্ত কৰে। কিছুমান প্লাষ্টিক মালচ্ সূৰ্য ৰশ্মি আৰু কিছু প্ৰাকৃতিক পৰিবেশত মাটিৰ লগত মিলি যায়।

প্লাষ্টিক আৱৰণৰ ৰং নিবাচন আমি অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণ, ৰোগ প্ৰতিৰোধ নে মাটিৰ উষ্ণতা বঢ়ায় ইত্যাদিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। সাধাৰণতে বাৰ্ষিক শস্যৰ বাবে ২০-২৫ মাইক্ৰণ, দ্বিবাৰ্ষিক শস্যৰ বাবে ৪০-৫০ মাইক্ৰণ আৰু বহু বাৰ্ষিক শস্যৰ বাবে ৫০-১০০ মাইক্ৰণ গাঢ়তাৰ প্লাষ্টিক ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। শাক-পাচলিৰ বাবে প্লাষ্টিক মালচিঙৰ খৰচ প্ৰতি বৰ্গমিটাৰত প্ৰায় দুটকা আৰু ফল-মূলৰ বাগিছাৰ বাবে প্ৰায় ১.৫০ টকা প্ৰতি বৰ্গমিটাৰত পৰে। কৃষকসকলক প্লাষ্টিক মালচিঙৰ প্ৰতি আগ্ৰহী কৰি তোলাৰ বাবে চৰকাৰী আৰ্থিক সাহায্যৰ ব্যৱস্থা আছে। প্লাষ্টিক মালচিং ব্যৱহাৰৰ ফলত উৎপাদন ২৫-৭০ শতাংশ বঢ়াৰ তথ্য পোৱা গৈছে।

ত্ৰীহিমাত্ৰী শেখৰ দত্ত

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৬ ফাগুনৰ পৰা ১৫ চ'ত, ১৯৪৫ শক

পথাৰ শস্য

ৰোৱা আছ :

১। উন্নত জাত : আই আৰ-৩৬, লাচিত, চিলাৰায় আৰু সোণামুখী, লুইত, হাছ, দিচাং। বানপানী আক্ৰান্ত অঞ্চলত লুইত আগতীয়াকৈ চপাব পৰা কম দিনীয়া জাত।

ক) এবিঘাৰ বাবে ১.২৫ মিঃ বহল আৰু ১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন কঠীয়াতলীৰ বাবে ৬৫০ গ্ৰামৰ পৰা ১০০০ গ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

খ) প্ৰতিখন কঠীয়া তলিত ২০-৩০ কিলোগ্ৰাম গোবৰ নাইবা পচন সাৰ, ৮০ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৮০ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

গ) পুলিবোৰ সোনকালে বাঢ়িবৰ বাবে হৈ দিয়া প্লাষ্টিকৰ 'টানেল' দি প্ৰতি ছিটা কঠীয়া তলি ঢাকি থব পাৰিলে কঠীয়া ৰুবৰ সময় ৫-৬ দিন আগুৱাই দিব পাৰি।

২। ৰোৱাৰ সময় : চ'ত মাহৰ প্ৰথম পৰ্য্যেকৰ পৰা আছ ধানৰ কঠীয়া ৰুব পাৰি।

৩। ৰোৱাৰ পদ্ধতি : চাপৰ জাতৰ কঠীয়া ২০ চেঃমিঃ ব্যৱধানত শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত ১৫ চেঃমিঃ দূৰত্বত গোছ দিব আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২০ চেঃমিঃ দূৰত্বত ৰুব। প্ৰতি গোছত ২/৩ ডালকৈ কঠীয়া দিব আৰু ৪-৫ চেঃমিঃৰ অধিক গভীৰতাত নুপুতিব।

৪। খালিঠাই পূৰুৱা : কঠীয়া মৰি নাইবা অন্য কাৰণত খালি হোৱা গোছবিলাক কঠীয়া ৰোৱাৰ ৭-১০ দিনৰ ভিতৰত নতুনকৈ ৰুই পূৰ কৰি দিব।

৫। সাৰ প্ৰয়োগ : মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই বিঘাই প্ৰতি এক টনকৈ গোবৰ নাইবা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

(ক) শেষৰ বাৰ বোকা কৰাৰ সময়ত ৪ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া, ১৮ কিঃগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিঃগ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই দিব।

(খ) ওখ জাতৰ ধানৰ ক্ষেত্ৰত সাৰৰ পৰিমাণ আধালৈ কমাই দিব।

(গ) আছধানৰ কঠীয়া পথাৰত ৰোৱাৰ পৰা ২৫-৩০ দিন হ'লে দ্বিতীয়বাৰ ইউৰীয়া টপড্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাপৰ জাতৰ আছধানৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৪ কিঃগ্ৰাম আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃগ্ৰাম হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

(ঘ) ৰোৱা আছৰ চাপৰ জাতৰ (উন্নত) ক্ষেত্ৰত ওপৰৰিঃ ৪ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া গোৰেলী ধৰা সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব। অৰ্থাৎ এবিঘাত সৰ্বমুঠ ১২ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া প্ৰয়োগ

কৰিব লাগে। ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত সৰ্বমুঠ ৬ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া হ'ব লাগে।

৬। অলাগজিাল ঘাঁহ-বনবিলাক সময়মতে নিৰণি কৰি দিব।

এই সময়ছোৱাত পথাৰত যাতে যথেষ্ট জীপ থাকে তালৈ লক্ষ্য ৰাখিব। জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে মাটি শুকাই যোৱাৰ আগতে পানী যোগান ধৰিব। ধানৰ পোখা মেলা আৰু মণি ধৰাৰ পৰা ফুল মেলালৈকে এই সময়ছোৱা পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ জটিল সময়।

তিতা মৰাপাট

১। অনুমোদিত জাত আৰু বীজ সিঁচাৰ সময়

(ক) জে আৰ চি ২১২ (চবুজচোনা)-ফাগুনৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। মধ্যমীয়া আৰু ওখ মাটিৰ বাবে উপযোগী।

(খ) জে আৰ অ' ৫২৪ - ফাগুনৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। মধ্যমীয়া আৰু দ' মাটিৰ বাবে উপযোগী।

(গ) তৰুণ - চ'তৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। সকলো কৃষি অঞ্চলৰ বাবে উপযোগী।

(ঘ) অপেশ্বৰী - ফাগুনৰ প্ৰথমৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। দ', মধ্যমীয়া আৰু ওখ মাটিৰ বাবে উপযোগী।

২। এবিঘা মাটিৰ বাবে শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিবলৈ ১.৫ কিঃগ্ৰাম আৰু চটিয়াই সিঁচিবলৈ ২ কিঃগ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

৩। মাটিডোখৰ অম্লীয় হ'লে বিঘাই প্ৰতি ৩-৪ কুইণ্টল হিচাবে চূণ বীজ সিঁচাৰ ৩ সপ্তাহ মানৰ আগতে প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব। প্ৰতি তিনি বছৰৰ মূৰে মূৰে এবাৰ চূণ প্ৰয়োগ কৰিব।

৪। মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই সস্তৰ হ'লে প্ৰতি বিঘা তলীত এক টনকৈ গোবৰ নাইবা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

৫। শেষৰ বাৰ হাল বাওতে বিঘাই প্ৰতি ২০ কিঃগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৭ কিঃগ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব।

৬। শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত ২২-২৫ চেঃ মিঃ ব্যৱধানত বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

ফাগুন-চ'তমাহত কৃষক সকলে ফল-মূলৰ বাগিচাত ল'বলগীয়া পৰিচাৰ্যাসমূহ এনেধৰণৰ-

কল : নতুনকৈ কলৰ বাৰীপাতিবৰ বাবে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি কলৰ জাত অনুযায়ী নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত গাঁত খন্দাৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু মাহটোৰ শেষৰ ফাললৈ পুলি ৰোৱা কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰে। পূৰ্ণা কলৰ বাৰী মাটিত জীপ ৰাখিবলৈ ৮-১০ দিনৰ মূৰে মূৰে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। বৰষুণ পৰিলে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব নেলাগে। কল গছৰ গাত থকা শুকান পাত বা পচা পটুৱাবোৰ আঁতৰাই পেলাওক। কলডিল ওলোৱা গছৰ গুৰিত এটা মাত্ৰ পোখা পুলি ৰাখিব লাগে।

নাৰিকল : নাৰিকল গছৰ গুৰিৰ মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১২-১৫ দিনৰ মূৰত পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। পানী যোগান ধৰাৰ পিচত গছৰ চাৰিওফালে মাটিত ধানখেৰ বা মেটেকা আদি জাপি দিলে মাটিৰ জীপ ৰখাত সহায় হয়। গছৰ গুৰিত সৰহ পৰিমাণে পচন সাৰ বা শুকান গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিয়ে পানী ধৰি ৰখাত সহায় হয়। যোৱা মাহত যদি কৰা নহ'ল, তেন্তে গছত থকা শুকান পাত বা শুকান খোৰাৰ বখোৱাবোৰ বা শুকাই যোৱা ফুলৰ থোকবোৰ কাটি আঁতৰাই আনক আৰু তলৰ পাতবিলাকৰ গুৰিত জমা হৈ থকা শুকান ফুল বা ঘুঙলাবোৰ আঁতৰাই পৰিষ্কাৰ কৰক।

নতুনকৈ নাৰিকলৰ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি ডোখৰ চাহই নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত (২৫ ফুট X ২৫ ফুট) একোটাকৈ গাঁত খন্দক। পাচত গাঁতবোৰত খেৰ বা শুকান পাত আদি ৰাখি পুলি পেলাওক।

তামোল : বাৰীৰ পৰা শুকান পাতবোৰকে ধৰি বন-বাতবোৰ আঁতৰাই চাফা কৰি ৰাখক। তামোল গছৰ গুৰিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১০-১২ দিনৰ অন্তৰত পানীৰ যোগান ধৰক। যোৱা বছৰ (বহাগ-জেঠ মাহত) ৰোপণ কৰা নতুন পুলিবোৰৰ গুৰিত গোবৰ সাৰ দি মাটি চপাই দিয়ক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি ৯ ফুট X ৯ ফুট দূৰত্বত একোটাকৈ গাঁত খান্দি গাঁতবোৰ শুকান পাত বা খেৰ আদি দি পুতি দিয়ক।

মাটিকঠাল : নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰি মাটিডৰা চাহ কৰি ৰাখক। পূৰ্ণি বাৰীত অতি খৰাং বতৰত পানীৰ যোগান ধৰক। বেলেগে থুপ পাতি ৰখা পোখা পুলি বা মুকুট পোখা ক্ৰাউন আদিত পানীৰ যোগান ধৰি পুলিখিনি সজীৱ কৰি ৰাখক। সুবিধা বুজি পূৰ্ণি

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য

গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ নিৰাই দিয়ক।

নেমুটেঙা : গছৰ গুৰিৰ মাটিত যাতে জীপ থাকে তালৈ মন কৰক। গছত থকা পুৰঠ ফলবোৰ ততাতৈয়াকৈ চপাই দিয়ক। এই সময়ত গছত ফুলৰ কলি ওলাই আৰু কিছুমানত ফুল ফুলিবলৈ ধৰে, লগে লগে কোঁহ পাত ওলাবলৈ ধৰে। গতিকে গছত পোক বা বেমাৰৰ নিৰাময়ৰ কাৰণে কোনো ঔষধ নছটিয়াব। গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ গুৰিত ২-৩ ফুট ওপৰলৈ এটা চূণ প্ৰলেপ দিয়ক।

সুমথিৰা টেঙা : নতুনকৈ যদি সুমথিৰা টেঙাৰ বাৰী পাতিবৰ বাবে চিন্তা কৰিছে তেন্তে সহজে পানী ওলাই যাব পৰা ব'দ ঘাই ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰি চাহ কৰক আৰু প্ৰতি ৫ মিটাৰ (১৫ ফুট) আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি পুলি ৰোপণ কৰক। এই সময়ত গছত ফুল ওলোৱা, পুলি ৰোৱা সময় বাবে গছত কেতিয়াও পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ ছটিয়াব নেলাগে। গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। পুৰণি বাৰীৰ মাজত থকা লাগনি গছত থকা মাজৰ সৰু সৰু ফলবোৰ চিঙি দিয়ক। পকিবলৈ ধৰা পুৰঠ ফলবোৰ পাৰি আনক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ বালিচহীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰক আৰু ভাল সাঁচৰ বীজ আনি ওখ ভেটি তৈয়াৰ কৰি বীজখিনি সিঁচি দিয়ক। নতুবা পলিখিন বেগত মাটি ভৰাই দুটাকৈ বীজ সিঁচক।

মধুৰি আম : ফল নধৰা আৰু আগৰ পৰা শুকাই অহা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ তলৰ মাটিখিনিত পাতলীয়াকৈ কোৰ মাৰক। পুৰঠ হ'ব ধৰা ফলবোৰ চিঙি আনক। নতুনকৈ পুলি ৰোৱাৰ বাবে কোৰ মাৰি মাটি ডোখৰ চহাই ৭-৮ মিটাৰ আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি কৰক।

আম : এই সময়ত আম গছত ফুল ওলাবলৈ ধৰিছে। গতিকে গছৰ তলত ধোঁৱা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক যাতে ফুলৰ ধোপাবোৰত পোকে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে। ফুল ফুলাৰ সময়ত গছত পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ ছটিয়াব নেলাগে। মাটিত যথেষ্ট পৰিমাণে জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোবৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ৪ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

লিচু : লিচু গছতো এই সময়ত ফুল ফুলিবলৈ ধৰাৰ বাবে পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ নছটিয়াব। মাটিত জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোবৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ৪ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অং কৃঃ বিঃ)

(১ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমৰ পৰা)

পথাৰ দিৱস পালন ...

আগবঢ়ায়। কাৰ্যসূচীৰ লগত সংগতি ৰাখি কৃষক-বিজ্ঞানীৰ মত-বিনিময় অনুষ্ঠান এটিৰো আয়োজন কৰা হয়। সভাখনৰ আঁত ধৰে ড° স্নিগ্ধা ভট্টাচাৰ্যই। সভাৰ পাছতে সৰিয়হৰ প্ৰদৰ্শনমূলক খেতিৰ 'ক্ৰপ কাটিং' কৰি প্ৰতি একক ভূমিৰ উৎপাদন নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। এই কাৰ্যসূচীত জিলাখনৰ প্ৰায় ৫০ জন কৃষক উপস্থিত থাকে।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমৰ পৰা)

১৭ ফেব্ৰুৱাৰীত কৃষি ..

ডিগ্ৰীৰ লগতে পি এই চ ডি লাভ কৰাসকলক প্ৰমাণ-পত্ৰ প্ৰদান কৰা হ'ব। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য আৰু পৰিচালনা সমিতিয়ে এই অনুষ্ঠানত বিশ্ববিদ্যালয় পৰিয়ালৰ সহায়-সহযোগ কামনা কৰিছে।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

কৃষি সামগ্ৰী ব্যৱসায়ৰ ..

কেन्द्रসমূহবৰ্তীৰাখিবলৈ অনুৰোধ জনায়। অনুষ্ঠানটিত উপস্থিত থাকি ডেফোডিল উদ্যান শস্য মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান গুৰু ড° হেমেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্যই প্ৰশিক্ষার্থীসকলক একগোট হৈ কৃষিকৰ্ম কৰি লাভাভিত হ'বলৈ অনুৰোধ জনায়। উদ্বোধনী সভাত নগাওঁ জিলাৰ উন্নয়ন আয়ুক্ত গুণজিত কাশ্যপে মানৱীয় প্ৰমূল্যবোধ বৰ্তাই ৰাখি কৃষি ব্যৱসায়ৰ জৰিয়তে এখন সুস্থ সমাজ গঢ়িবলৈ আহ্বান জনায়। কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ নগাওঁৰ পশুবিজ্ঞান বিশেষজ্ঞ ড° অনিমেষ ডেকাই আঁতৰা অনুষ্ঠানটিত নগাওঁ আৰু হোজাই জিলাৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অহা ৩৬ গৰাকী প্ৰশিক্ষার্থীৰ লগতে কেন্দ্ৰটোৰ ভূমি বিজ্ঞান বিশেষজ্ঞ দিপেন চন্দ্ৰ নাথ, পাম পৰিচালক শংকু মনি শৰ্মাৰ লগতে সমূহ কৰ্মকৰ্তা উপস্থিত থাকে।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

গ্ৰাম্য কৃষিকৰ্ম অভিজ্ঞতা ..

উল্লেখযোগ্য ৰাজহুৱা ঠাইসমূহৰ বুজ লয়। ইয়াৰ পিছতে গাওঁবাসীৰ সৈতে এক মুকলি কথোপকথন পৰ্ব অনুষ্ঠিত কৰা হয়, য'ত তেওঁলোকে কৃষিৰ লগত জড়িত বিভিন্ন সমস্যা আৰু ইতিমধ্যে প্ৰাপ্ত আৰু বঞ্চিত আঁচনি, অনুদান সম্পৰ্কে আলোকপাত কৰে। বহু কেইজন কৃষকে তাৎপৰ্যপূৰ্ণ বক্তব্য আগবঢ়াই অনুষ্ঠানৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰে। এনেধৰণৰ গ্ৰাম্য মূল্যায়ন সভাৰ জৰিয়তে কৃষক সমাজ লাভাভিত হোৱাৰ লগতে অন্যান্য লোকসকলো ভৱিষ্যতে কৃষি ক্ষেত্ৰত স্বাৱলম্বী হ'বলৈ আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিব বুলি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ লগতে সমূহ কৃষি বিভাগ অতিকৈ আশাবাদী।

(১ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

এম চি চিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংহতি

দিনীয়া শিৰিৰত বহু কেইটা ইভেণ্ট যেনে - ৰাষ্ট্ৰীয় সংহতি সজাগতা প্ৰতিযোগিতা,

কণীৰ বিষয়ে কিছু অন্ধবিশ্বাস আৰু সত্য

কণী চিনি নোপোৱা মানুহ নিশ্চয় নাই। ঈশ্বৰৰ অনবদ্য সৃষ্টি এই কণীক মাতৃ দুগ্ধৰ পিছতেই অন্য এক স্বয়ংসম্পূৰ্ণ খাদ্য বুলি জনা যায়। কাৰণ ইয়াত সকলো ধৰণৰ পুষ্টি গুণ থাকে। প্ৰতিদিনে যদি একোটাকৈ কণী খোৱা যায় তেন্তে দৈনিক আমাৰ শৰীৰত প্ৰয়োজন হোৱা বহুখিনি পুষ্টি পোৱা যায়।

কিন্তু আমাৰ সমাজত এনে কিছুমান অন্ধবিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আছে যাৰ কাৰণে কণী খোৱাৰ আগতে ভাবিবলগীয়া হয়। ফলস্বৰূপে সহজলভ্য প্ৰাণীৰ উৎস- এই কণী খোৱাৰ পৰা বহুলোক বিৰত থাকে। কণী সম্পৰ্কে থকা অন্ধবিশ্বাস সমূহ দূৰ কৰি কণীৰ পুষ্টি গুণসম্পৰ্কে সকলোকে সজাগ কৰাৰ উদ্দেশ্যে এই লিখনিটি আগবঢ়োৱা হ'ল।

অন্ধবিশ্বাস : সিজোৱা/ভজা কণীতকৈ কেঁচা কণীৰ পুষ্টিগুণ বেছি।

সত্য : ই সম্পূৰ্ণ অসত্য কথা কাৰণ কেঁচা কণী খালে পুষ্টি পোৱাতকৈ কণীৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত হোৱা বিভিন্ন বেমাৰৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হোৱাৰহে সম্ভাৱনা অধিক। এনে বেমাৰৰ ভিতৰত ছালমোনেলা নামৰ বেক্টেৰিয়াজনিত ৰোগ অন্যতম। তদুপৰি কণীত থকা ভিটামিন বি কমপ্লেক্সৰ এক অন্যতম অংশ বায়টিন বা বি-চেভেন কেঁচা অৱস্থাত অন্য এক প্ৰ'টিন এভিডিনৰ সৈতে এক জটিল যৌগ ৰূপত থাকে। এই বায়টিন ভিটামিন আৰু এভিডিন প্ৰ'টিনক যৌগ ৰূপত শৰীৰে আহৰণ কৰিব নোৱাৰে। ইহঁতক শৰীৰে পাবলৈ হ'লে এই যৌগটো ভাঙি সৰল ৰূপত অৰ্থাৎ এভিডিন আৰু বায়টিন বেলেগ বেলেগ কৰিব লাগে। এয়া সম্ভৱ হয় কণী ভাজিলে বা সিজালেহে। গতিকে কেঁচা কণী খালে এই বায়টিন ভিটামিন শৰীৰেতো নাপায়েই বৰং ছালমোনেলাৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হোৱাৰ

দলীয় গীত, নৃত্য, কুইজ আৰু পেইণ্টিং প্ৰতিযোগিতা আদি বিভিন্ন অনুষ্ঠানত কেডেটসকলে সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ কৰে। অসমৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যমণ্ডিত কেইবাটাও স্থান ভ্ৰমণ কৰাৰ লগতে ভলীবল আৰু টাগ অৱ বাৰৰ দৰে খেল আৰু ক্ৰিডাতো প্ৰতিদ্বন্দিতা কৰে। শিৰিৰৰ সময়ছোৱাত কেডেটসকলক বায়ুসেনা স্টেচন, যোৰহাটলৈ লৈ যোৱা হয় আৰু এ এন ৩২ বিমান আৰু বিমান পৰিবহন সেৱাৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়া হয়। ডিডিজিৰ সৈতে সকলো সঞ্চালকালয়ৰ কেডেটৰ মত বিনিময়ৰে এই ১২ দিনীয়া শিৰিৰৰ সামৰণি পৰে। বিগ্ৰেডিয়াৰ অনটনি গ্ৰহীয়ে শিৰিৰত ভাগ লোৱা সকলোকে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰি সকলো কেডেটৰ সফলতা কামনা কৰে।

সম্ভাৱনাহে বাঢ়ি যায়। অন্ধবিশ্বাস : ৰঙুৰা বাকলি/চোকোৰা থকা সকলো কণী জৈৱিক বা স্থনীয়া কুকুৰাৰ কণী। সত্য : এনে কোনো ধৰা বন্ধা কথা নাই। প্ৰকৃততে কুকুৰাৰ কণীৰ বাকলি বা চোকোৰাৰ বং নিৰ্ভৰ কৰে কুকুৰাজনীৰ কাণৰ লতি বা ইয়েৰল'ব'ৰ ৰঙৰ ওপৰত। যিবোৰ কুকুৰাৰ কাণৰ লতি ৰঙুৰা - সেইবোৰে ৰঙুৰা বাকলিযুক্ত কণী আৰু যিবোৰ কুকুৰাৰ কাণৰ লতি বগা সেইবোৰ কুকুৰাইবগা বাকলিযুক্ত কণী পাৰে। একোটা কণী জৈৱিক হয়নে নহয় সেয়া নিৰ্ভৰ কৰে প্ৰতিপালন কৰা পদ্ধতিৰ ওপৰতহে, কণীৰ বাকলিৰ ৰঙৰ ওপৰত নহয়।

অন্ধবিশ্বাস : কণী সদায় ধুই ল'ব লাগে। এনে কৰিলে ছালমোনেলা সংক্ৰমণৰ পৰা বাছি থাকিব পাৰি।

সত্য : প্ৰকৃততে এয়া বুজি পোৱাটো অতি প্ৰয়োজনীয় যে কণীৰ খোলাটোত খালী চকুৰে দেখি নোপোৱা অলেখ সৰু সৰু ৰন্ধা থাকে যাৰ মাজেদি বায়ু চলাচল কৰিব পাৰে। কিন্তু এই টান খোলাৰ উপৰিভাগত আৰু এখন অত্যন্ত পাতল চামনিয়ে আৱৰি থাকে যিয়ে বাহিৰৰ বীজাণু ভিতৰলৈ অহাত বাধা দি থাকে। কণী ধুই দিয়াৰ ফলত এই পাতল আৱৰণখন আঁতৰি যায় আৰু বাহিৰৰ বীজাণু উন্মুক্ত হৈ পৰা ৰন্ধাৰে সোমাই অহাৰ আশংকাহে বৃদ্ধি পায়। এটা কথা জমা দৰকাৰ যে ছালমোনেলা নামৰ বেক্টেৰিয়াবিধ কণীৰ বাকলিত নেথাকে, কণীৰ ভিতৰতহে থাকে। গতিকে কণী ধুই ছালমোনেলা আঁতৰাব নোৱাৰি।

অন্ধবিশ্বাস : কণীৰ কুহুম খালে কলেষ্টৰল বাঢ়ে। সত্য : মানুহৰ শৰীৰক প্ৰতিদিনে ১ গ্ৰাম কলেষ্টৰলৰ প্ৰয়োজন হয়। আমাৰ যকৃততে প্ৰতিদিনে ৭০০ মিঃগ্ৰাঃ কলেষ্টৰল উৎপাদন কৰে। বাকী ৩০০ মিঃগ্ৰাঃ আমি প্ৰতিদিনে খাদ্যৰ জৰিয়তে আহৰণ কৰিব লাগে। গতিকে দৈনিক এটা কণী খালে লোকচান হোৱাৰ সলনি আমাৰ লাভহে হয়।

অন্ধবিশ্বাস : কণীৰ বাকলি কেনেবাকৈ পেটলৈ গ'লে ভয়ংকৰ বিপদ হয়।

সত্য : কেতিয়াবা ৰন্ধাৰ সময়ত কণীৰ বাকলি এটুকুৰা কেনেবাকৈ খাদ্যৰ সৈতে মিহলি হৈ যাব পাৰে। যদিও অতি কমেইহে বা দুৰ্ঘটনাবশতঃহে হয়। কণীৰ বাকলিটোৱে খাদ্যনলীৰ কোনোবা অংশত আঘাত কৰিব পাৰে, কিন্তু ই অন্য কোনো বেমাৰ কঢ়িয়াব বা সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে।

অন্ধবিশ্বাস : যিটো কুকুৰাজাকত মতা কুকুৰা হৈছে তাকেই কণী বুলি কোৱা হয়। সত্য : কুকুৰা নথকা জাকৰ পৰা উৎপাদন হোৱা কণীতকৈ অধিক পুষ্টিৰ।

সত্য : ই প্ৰকৃততে সত্য নহয়। মতা কুকুৰা

থকা জাকৰ পৰা উৎপাদন হোৱা কণীৰ অধিকাংশই নিশ্চিত কণী য'ত একোটা ভ্ৰূণ থাকে কিন্তু মতা কুকুৰা জাকত নাথাকিলে কণীত এই ভ্ৰূণ বা এম্ব্ৰ' নাথাকে। ইয়াৰ বাহিৰে দুয়োবিধ কণীত পুষ্টিগুণৰ কোনো পাৰ্থক্য নাই।

অন্ধবিশ্বাস : কণীৰ আকাৰ কুকুৰাজনীৰ আকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। সৰু কুকুৰাৰ কণী সৰু আৰু ডাঙৰ কুকুৰাৰ কণী ডাঙৰ হয়। সত্য : এয়া সত্য নহয়। প্ৰকৃততে কণীৰ আকাৰ বিভিন্ন কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে, যেনে - কুকুৰাজনীৰ বয়স, কুকুৰাজনীৰ পৰিপুষ্টি, কুকুৰাজনী থকা বাহ বা সজা, গড়ালটোৰ অৱস্থা ইত্যাদি। কম ঠাইত বেছি খেপাথেপিকৈ/ঘনকৈ ৰাখিলেও কুকুৰাৰ কণীৰ আকাৰ সৰু হয়।

অন্ধবিশ্বাস : হৰমোন বা অন্য দৰৰ প্ৰয়োগ কৰি ডাঙৰ বা বেছিকৈ কণী উৎপাদন কৰিব পাৰি।

সত্য : প্ৰথম কথা হৰমোনযুক্ত খাদ্য কুকুৰাক দিয়াত আইনগত বাধা আছে। দ্বিতীয়তে কণী উৎপাদন এক সম্পূৰ্ণ প্ৰাকৃতিক প্ৰক্ৰিয়া আৰু ঔষধ প্ৰয়োগ কৰি কুকুৰাক বেছিকৈ কণী পাৰিবলৈ বা ডাঙৰ কণী পাৰিবলৈ বাধা কৰিব নোৱাৰি। এনে কৰিবৰ বাবে বিভিন্ন বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে অধিক উৎপাদনক্ষমতা থকা কুকুৰাৰ জাক প্ৰতিপালন কৰিব লাগা হয়।

অন্ধবিশ্বাস : গৰম দিনত কণী খালে শৰীৰৰ উষ্ণতা/তাপ বৃদ্ধি পায়।

সত্য : অধিক চৰ্বীযুক্ত অথবা অধিক কেলৰিযুক্ত খাদ্য খালে প্ৰাকৃতিক/স্বাভাৱিকভাৱেই বৃদ্ধি পায়। কণীৰ বাহিৰেও আমি দৈনন্দিন খাই থকা বিভিন্ন ভজা-পোৰা বস্ত, চীজ, বাটাৰ আদি কণীতকৈ বহুগুণে বেছি কেলৰিযুক্ত খাদ্য যাৰ পৰা বহু বেছি উষ্ণতা বৃদ্ধি পায়।

অন্ধবিশ্বাস : কণীৰ কুহুমত লাগি থকা বগা সূতাৰ দৰে বস্তুটো খোৱাৰ অনুপযোগী আৰু সেয়ে খোৱাৰ/ৰন্ধাৰ আগতে ইয়াক আঁতৰাই পেলাব লাগে।

সত্য : কণীৰ কুহুমত লাগি থকা বগা সূতাৰ দৰে বস্তুটোক চালাজি নামেৰে জনা যায়। ই এক প্ৰ'টিনজাতীয় বস্তু আৰু ই কণীৰ কুহুমটোক সঠিক ঠাইত থকাত সহায় কৰে। ই কোনো ধৰণেৰেই শৰীৰৰ বাবে অপকাৰী নহয়।

ভাৰতবৰ্ষৰ বহুসংখ্যক লোক দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলত বাস কৰে। এইসকল লোকৰ বাবে কণীয়েই একমাত্ৰ সহজলভ্য প্ৰ'টিনৰ উৎস যাক অতি কম খৰচতেই পাব পাৰি। গতিকে প্ৰচলিত অন্ধবিশ্বাসৰ গঁহনা লৈ এনে এক প্ৰাকৃতিক প্ৰ'টিনৰ উৎসক অৱহেলা বা বদনাম কৰাটো অনুচিত।

পল্লৱী দেৱী

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা।

প্ৰতিখনৰ মূল্য : ১.০০ টকা।

প্ৰকাশৰ স্থান : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩।

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত

মুখ্য সম্পাদক : ড° বণিজ্য কুমাৰ সাউদ